

פעולה 5

כל עוד
לא הפסקת
לחלום

- 45 -

בירור מהות ההמיה.

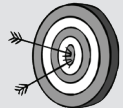
ההמיה לשוב לציון ולחיות בה חיים יהודיים מלאים משותפת לעם היהודי כולו. בפעולה זו נברר את מהות ההמיה ואת כוחה כחלום המניע לפעולה ומחובר לשורשים עמוקים. נכיר סיפורים על הציפייה ועל המעשים שנעשו כדי לקדם את החלום במגוון תפוצות בעם ישראל בכל מיני תקופות בהיסטוריה. נבין שהנפש היהודית ההומייה היא החוט השזר את היהודים לאורך ההיסטוריה כולה עד ימינו.

נושא:

רציונל:

מטרות:

3

החניכים יציגו סיפורים המבטאים את ההמיה לאורך הדורות.

2

החניכים יבינו כי ההמיה לציון היא כוח ומנוע לעשייה ולהגשמה בעם היהודי וכי היא משפיעה עלינו.

1

החניכים יפנימו את שתי המשמעויות של המושג המיה.

גוף הפעולה:

שלב א' | בין כיסופים למעשה

המיה = רחש
המיה = געגוע, כיסופים

הסבירו לחניכים כי מה שמיוחד במושג המיה הוא שהמיה היא חלום, כיסופים שמניעים את האדם לעשייה. מצד אחד החלום אינו נשאר אמורפי ומנותק, ומצד אחר העשייה אינה מנותקת מהשורש, מהחלום. השילוב בין השניים יוצר רצון חזק שמחובר לשורש של כלל ישראל, לקב"ה, ומניע את האדם לעשייה.

◀ שאלו את החניכים:

מה היא המיה?

בקשו משני חניכים להציג לכולם שתי דמויות (נספח 1) שכל אחת מהן מבטאת חלום או עשייה.

שאלו את החניכים: מי תומך בחניך שמבטא חלום, ומי תומך בחניך שמבטא עשייה?

הניחו על הרצפה את שתי המשמעויות של המושג המיה:

שלב ב' | מוסר מי שמוסר אחרון

לעבר הגאולה שאנו חווים היום מושפע מאוד מאותה המיה לציון שהייתה בעם ישראל לאורך כל הדורות. לצורך זה שחקו משחק ואחר כך דברו עליו.

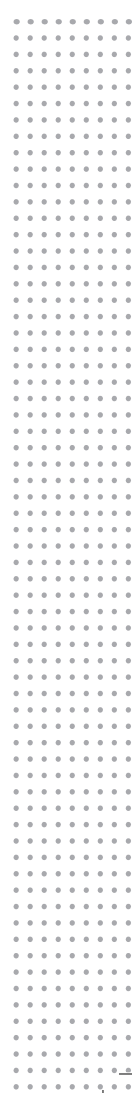
◀ אפשרות א

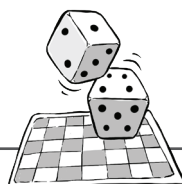
עמדו במרחב גדול והציבו את החניכים במרווחים גדולים זה מזה. אתם תעמדו בקצה המרחב. תנו כדור לחניך הרחוק ביותר, בקצה השני. המשימה

◀ שאלו את החניכים

בתחילת חודש ארגון הבנו שעלינו להכיר טובה על המציאות שאנו חיים בה היום. מלבד הקב"ה, שהכול כמובן מכוחו, למי עוד עלינו להודות? מי אחראי למצב שאנו בו היום? האם יש מישהו שאפשר להגיד שזה לגמרי בזכותו?

בשלב זה יבינו החניכים כי הכוח שהניע את המציאות

שהחניך הולך והכף בפה שלו, אסור לו להשתמש בידיים כדי לייצב את הביצה בכף.

לאחר המשחק שאלו את החניכים: מי מסר את הכדור (או הביצה) למדריך?

שאלו את החניכים שלא היו אחרונים בשרשרת המסירה: מה הייתה המטרה שלכם?

◀ סכמו את המתודה

בסופו של דבר הכדור הגיע ליעדו, אך זה קרה הודות למסירות שנעשו בין כל החניכים ולא רק בזכות החניך האחרון שממש הביא אותו ליעדו. בעם ישראל אנשים רבים חלמו להגיע לציון, וכל אחד בנקודת הזמן שלו ובשליחות שלו עשה מה שביכולתו כדי להגשים את החלום. כל אחד מאיתנו הוא חוליה בשרשרת, ולבסוף ההמיה הגדולה התגשמה, ובכל דור נבנתה הקומה הבאה. אנו זוכים לחיות היום בזכות כל הכיסופים והעמל של הדורות הקודמים.

של החניכים היא להעביר את הכדור עד אליכם בלי להזיז את הרגליים: ההעברה צריכה להיעשות במסירות בלבד. כל חניך צריך לקבל אליו את הכדור לפחות פעם אחת.

כדי להוסיף אתגר אפשר למדוד את הזמן שנדרש לחניכים להעברת הכדור עד אליכם ולנסות לשבור את השיא. אפשר גם להוסיף עוד כדור ולמלא את אותה משימה בשני כדורים.

◀ אפשרות ב (מתאימה

יותר לשבטים קטנים)

בקשו מהחניכים לעמוד בשורה במרווחים גדולים זה מזה, ואתם תעמדו בקצה השורה. חלקו לכל אחד כף ובקשו מהם להחזיק את הכף בפה. המשימה היא להעביר ביצה (או תפוח אדמה) מהחניך הראשון בשורה עד אליכם באמצעות החזקה של הכף בפה והנחת הביצה עליה. כאשר מעבירים את הביצה מכף של חניך אחד לחניך אחר מותר להשתמש בידיים, אך בזמן

שלב ג' | הדרך ארוכה ומפותלת

של סיפור (נספח 2. בחרו מארבעת הסיפורים רק שניים, אחרת שלב זה יהיה ארוך מאוד). בקשו מכל קבוצה להכין הצגה על הסיפור. לבסוף תציג כל קבוצה את הסיפור שלה לכל החניכים.

בשלב זה המטרה היא להיחשף לסיפורים המבטאים את ההמיה לציון ולגאולה שהייתה בעם ישראל.

◀ חלקו את החניכים לשתי קבוצות, ותנו לכל קבוצה כרטיסייה

- 48 -

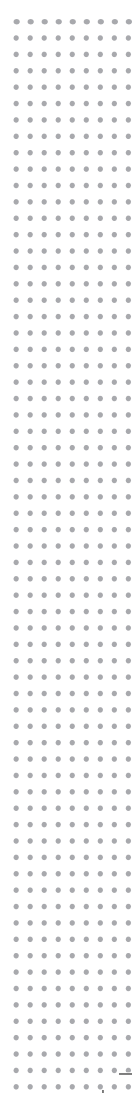

בפעולה הבנו את משמעות המושג המיה: חלום שמחובר לשורש עמוק ומהותי ומניע אותנו לעשייה. בתחילת החודש ראינו כי עלינו להכיר טובה על המצב שאנו חיים בו כיום, שאינו מובן מאליו כלל. בפעולה הזו הבנו כי המצב היום הוא הודות להמיה של עם ישראל בכל הדורות, לציפייה, לתפילה ולמעשים שקירבו אותו אל הגאולה ואל ציון. כל אחד עשה כפי כוחו בבית, במשפחה ובקהילה, ובסופו של דבר המעשים, התפילות, והרצונות התאספו כולם לכדי תנועה גדולה שהצליחה לקדם את המציאות.

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

סרקו להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

נספח 1

שתי דמויות

1

יוסי הוא ילד מקסים
שיש לו המון חלומות
הוא רוצה ללמוד לרכוב על סוסים
ולדהור בראש מרכבות.

הוא חולם לטוס לחלל
לפגוש שם כמה חייזרים
הוא רוצה שיהיה לו הרבה שלל
ולעזור לאנשים עניים.

גם ראש ממשלה הוא רוצה להיות
כשיהיה בגיל המתאים
הוא רוצה לדאוג לכל הזכויות
של ילדים בגילים צעירים.

אבל הכי ויותר מהכול
הוא חולם שיום אחד הגאולה תגיע
ואז כבר אף אחד לא יצטרך לשאול
מתי יבוא המשיח ויתחיל להשפיע?

כשיגיע המשיח יהיה שלום עולמי
ותהיה ערבות הדדית בין כולם
כולם ירגישו שהעולם יותר שמיימי
ותהיה פה מלא אהבת חינם

יהיה בית מקדש מפואר בירושלים
והרבנים יפסיקו כבר להתווכח
כי יהיו סנהדרין ובת קול משמיים
תהיה ודאות, וזה יהיה משמח

אבל מאחר שיוסי באמת ילד מקסים
שיש לו יותר מדי חלומות
לפעמים הוא שוכח את דעתו לשים
על המציאות, שמלאה בבעיות

למשל אתמול בכיתה
הוא שכח שיש מבחן בחשבון
וכשדני נעלב מאמירה מקניטה
הוא לא שם לב אליו והלך הביתה ראשון

ולפעמים מרוב חלומות
ודברים שהוא רוצה מכל הלב
מתפוצץ לו המוח ממוחשבות
אז הוא הולך לראות עוד פרק במחשב.

ביום ראשון בשבוע שעבר
דני עזר למדריך להכין פעולה
ומייד אחר כך בצעד חתר
ללכת לספרייה לצורך השאלה

הוא אכל מהר ארוחת ערב
והפטיר "אני רץ" לאימו שטרחה
הוא שכח להודות על
שכיבסה לו את הגרב
וארגן מהר את תיק הבריכה

למחרת יצא ליום ארוך במיוחד
שכלל לימודים, בריכה וחבר
אבל מרוב עומס לא
היה לו רגע אחד
לחשוב על אף אחד אחר.

דני רגיל להיות כל הזמן עסוק
הוא אוהב לתזוז בלי הפסקה
אבל לפעמים הוא מרגיש כמו בשוק
כשכולם צועקים בלי הצדקה

יום אחד הוא עצר וחשב
מדוע את כל אותם
הדברים הוא עושה
והוא גילה שהוא ממש חייב
לעצור ולחשוב מה הוא באמת רוצה

מה הוא חולם? לאן הוא שואף?
אלה שאלות הכרחיות
כי כרגע, הוא סתם מתעייף
גם מדברים חשובים
אבל גם משטויות

דני הוא ילד מקסים
שאוהב לו"ז עמוס במיוחד
הוא לגמרי אדם של מעשים
ואין לו רגע פנוי אחד

בכל יום בבוקר מוקדם
הוא קם ערני וחרוץ
כי כמו תמיד הוא מעיר את כולם
ולבית הספר הוא צריך לרוץ

לכיתה הוא מגיע ראשון
ומספיק את הכיתה לטאטא
אך למרות הצטיינותו בחשבון
הוא לא מצליח לעזור
לחבר מתקשה

כי הרי יש כל כך הרבה
דברים לעשות
ודני רוצה להספיק את הכול
בצהריים הוא מספיק לנקות מגירות
ולבנות בגינה של הבית ארגז חול

ארבעה סיפורי המיה לציון

1 רב אברהם חזן, ששימש רב המשטרה ושירות בתי הסוהר, סיפר שבילדותו באלג'יריה היו שני אירועים שהשפיעו עליו ושינו את מסלול חייו. "כשהייתי

כבן חמש עמדתי באחד הימים בפתח בית הכנסת בעיר שרשל ליד אלג'יר, ונדהמתי למראה עיניי: כל המתפללים ישבו על הרצפה, אפר מפוזר על

ראשם, והם ממררים בבכי מר. זה היה ליל תשעה באב, והכול עסקו באמירת הקינות. בית הכנסת היה חשוך, ואני נצמדתי לאבי, הרב מכלוף חזן, ושאלתי אותו: 'אבא! אבא! מה קרה?' אבי חיבקני והסביר: 'כולנו עצובים משום שטיטוס

הרשע הרס את ירושלים והחריב את המקדש'. אף אני התחלתי לבכות על חורבנה של ירושלים, ולא נרגעתי עד שנרדמתי על הכרית ספוגת הדמעות.

מאותו היום עד חג הפסח ליוותה אותי תחושת אבלות על חורבן עיר קודשנו ומקדשנו. בערב החג דפק על דלת ביתנו אדם גבוה, עטוי גלימה שחורה,

2 כאשר נערכה 'החתונה הגדולה' בז'לובין, שבה התחתנו צאצאיהם של בעל התניא ושל הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, היה כתוב בנוסח ההזמנה לחתונה: "החתונה תהיה אי"ה בירושלים עיר הקודש והמקדש תובב"א, אך אם משיח צדקינו לא

חגור אזור רחב שצבעיו בווערים, ועל ראשו מצנפת עגולה ופשוטה, מצופה בבד קטיפה כחול. זקנו של האורח שחור, פניו קורנות בא רשת נבואית, ובעיניו צחוק ועליצות.

'מי זה?' שאלתי את אבי. 'אורח מירושלים!'

'אורח מירושלים?!' הזדעקתי, 'הלוא ירושלים חרבה!'

חיך אבי והסביר לי ברוך: 'ירושלים אומנם חרבה, אך אנו היהודים מעולם לא עזבנו אותה, ובכותל המערבי תמיד התפללו יהודים על ביאת המשיח. עתה שבים יהודים רבים לירושלים, וישיבות ובתי מדרש נבנים בה.'

תשובתו של אבא נטעה בי תקווה והקימה אותי מן האבלות על החורבן. ידעתי שעל אף החורבן עם ישראל יקום מאפרו ויבנה מחדש את מולדתו, וביקשתי להיות חלק מתהליך הגאולה ולעלות לארץ. את המעבר מהאבלות על חורבן ירושלים לתקוות הגאולה אני נושא איתי כל חיי".

יבוא חלילה עד אז, תיערך החתונה בעיר ז'לוביין".

מבקשים אלא תקיעה אחת בלבד, עד מתי נשב ונצפה לתקיעה זו?"

בראש השנה לפני התקיעות היה רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ניגש לארון הקודש ואומר: "ריבוננו של עולם, אתה אמרת לנו יום תרועה יהיה לכם, משום כך בניך תוקעים מאה קולות בכל יום מימי הדין זה כמה אלפי שנים. ואילו אנו, רבבות אלפי ישראל, זועקים ומבקשים זה כמה אלפי שנים 'תקע בשופר גדול לחירותנו'. אין אנו

ועוד היה אומר: "ריבוננו של עולם, מדוע לא תתנהג עימנו כמו בעל בית פשוט? אנוכי ראיתי בעל בית אחד אשר החזיק בידו את התפילין, ונפלו מידו ארצה, ותכף ומייד כרע והגביהן ונשקן. והלא עמך ישראל הם התפילין שלך, וזה כמה שנים שנפלו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, ולמה לא תרחם עליהם?"

על מרן החפץ חיים זצ"ל כתב הרב ישר בספרו 'החפץ חיים' (ב, עמ' תפו): "באמונתו וצפיתו למשיח, דומה ולא היה שני לחפץ חיים בין צדיקי דורות רבים, דמעות רבות היה מזיל בתפילותיו על דבר המשיח.

מפי אורחים שהיו מבקרים אותו, היה שואל פעמים רבות, אם מדברים בעירם אודות המשיח. אף הכין לעצמו קפוטת שבת מיוחדת, כדי לקבל בה פני המשיח, ומזמן לזמן היה מתעטף בה ויושב לחכות לו. אף מזוודה היתה לו, שבה היה שם את חפציו הנחוצים ביותר, כדי שכשיבוא המשיח, מיד יהיה מוכן לילך עמו לארץ ישראל.

מששמעוהו מדבר אודות המשיח - ואימתי לא דיבר בנוגע לזה - נדמה היה, כי הנה, הנה שומעים כבר את פעמי בואו. היה מדבר בריצינות עמוקה שכזו, בנעימות בטחון שכזו, עד ששוב לא איפשר למישהו לפקפק אף כחוט השערה, בהנחה, שיש להתכונן לקבל במהרה פני גואל ישראל. 'אפילו סומא' - היה אומר - 'אף הוא מסוגל לראות כי שרויים אנו בעיקבתא דמשיחא, כל הסימנים מעידים על כך, כבר אין זה רחוק כלל'.

כמו כן היה תובע מאת הכהנים לעסוק וללמוד סדר קדשים, שהרי המשיח יבוא במהרה ויבנה בית המקדש, ועלינו לדעת את סדר העבודה היאך להקריב קרבנות.

פעם, בערב שבת בין השמשות, נכנס אליו גדול אחד, נתן לו שלום ותיכף שאל: מה מדברים בחוץ אודות המשיח? ולא היה בפיו מענה, והמשיך

לומר: הן זוהי הצרה שאין מדברים אודות המשיח, הלא כתוב 'אחכה לו' ואיך לא מחכים? איני יכול להבין - הלא כתוב "אחכה לו!"

פשטה השמועה, ובכל רחבי העיר חדלו הנשים מן המנהג.

לאחר התפילה חזר החיד"א מבית הכנסת וראה שהנשים מסתודדות ומצביעות עליו.

שאל את המארח "מה הן אומרות?"

השיב לו המארח שהן אומרות: "הרב מירושלים אמר שהמשיח לא יבוא השנה".

מייד הבין החיד"א את הטעות שעשה, והכריז: "טעיתי בדבריי הקודמים. חייבים לשפץ את הבתים. אם נהגתן לשטוף חדר אחד - שטפו את הבית כולו, ואם נהגתן לסייד ולצבוע בצבע פשוט - צבעו את הבתים בצבע יפה יותר. ואולי בשל כך יבוא המשיח כבר השנה".

בצוהרי צום תשעה באב, כשהיה הרב חיים יוסף דוד אזולאי (המכונה החיד"א) בדרכו לבית הכנסת בעיר קונסטנטין שבאלג'יריה, ראה נשים השוטפות את הבתים ואף צובעות אותם.

הרב ראה בכך חילול הקודש ושאל את מארחו בתמיהה: "הייתכן שביום צום על חורבן בית המקדש ישנם אנשים המשפצים את בתיהם?"

השיב לו המארח: "כך מנהגנו. הנשים מצפות ומקוות שהמשיח יגיע ממש היום, והן מנקות את הבתים לכבודו!"

החיד"א לא התרצה וקבע שעל הנשים לחדול ממעשיהן ויש לבטל את המנהג. המארח אמר זאת לנשים, והן הפסיקו את מעשיהן. בתוך זמן קצר

4

אסתר קל

הצרג החזים הנוראים נתמלאתי תוזה, מן עצבות רבה, מצב רוח -
 גלי לדעת למה, כמו מוצקה התפשטה החזה, לחזה, הלג התחמל
 כמו הצביטה.

למה? על שום מה?

על שום שחשבתי מחשבה, מי אני ומה? העולם גדול גדול, רחוק ועזול,
 וקורים בו דברים רעים ואנשים בו רבים רבים, רחוקים רחוקים וזרים
 שאף פעם לא אכיר ואיני מכירה, והם אף פעם לא ידעו עלי אפילו שאני
 ישנה, לא ידעו דבר אודותי, מי אני, מה שמי, איה ביתי, ומהם חלומותי.
 ואפילו אסע כל הימים על פני ארצות וצמים, על פני יבשות וצרים, לא
 אספיק לראות ולהכיר את פני כל האנשים.

ובעולם הגדול מתרחשים דברים רבים, מהם תאוהים, מרזיזים, גלתי
 מובנים, ואני אחת קטנה ויחידה, מי קולי ישמע? ואפילו אם אנסה מאד
 וארצה, ואפילו אשתדל ואתפלל, מה כוחי, מה ומי אני? כה קטנה אני
 בעולם זה הגדול, חשבתי על כן - אני לא חשובה. זרצר של חול, טיפה
 בים, לא מרזיזים הי יכולתי אפילו לא להיות כלל!

אך לפתע כמו ברק, כמו ברכה, האירה לי תשובה מפתיעה: אין בכלל
 דברים גדולים! דווקא הם אינם קיימים! כי מי עושה את הנהר אם לא
 הטיפות? ומי, אם לא הזרזרים, עושים את המדבריות? והאם לא השתילים
 הקטנים הם שעושים את כל היערות? ומי גונה את כל הביניים הגדולים
 אם לא הלבנים הקטנות? אחת ועוד אחת והנה בית גדול... דווקא אנחנו,
 הקטנים, דווקא אנחנו אמיתיים, הגדולים זה רק שטות...

ורק הבכותנו, הקטנים, החשובים, קיימים הדברים הגדולים, אם לא אנו -
 הם בכלל לא היו בחיים!

ועוד: אנחנו הקטנים, כשמתאחדים, אנחנו חזקים מאד, יכולים הכול, ולולא
 אנחנו הקטנים, שום דבר גדול לא היה נברא!

נצוה העצבות הרבה, נתפכרו הערפילים, נעלמה המוצקה שפשטה
 ולחצה. אני קטנה חשובה מאוד בתוך עולם גדול גדול, רחוק ועזול.